СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 9. Джерзи Сити, Н. Дж., субота, 12. січня, 1929. VOL XXXVII. No. 9. Jersey City, N. J., Saturday, January 12, 1929. THREE CENTS.

КАНАДА НЕ ПОМАГАЄ ФОРСУВАТИ ПРОГИБІЦІЇ

НЕ ВІРИТЬ, ЩОБ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ТРАКТУВАЛИ ПРОГИБІЦІЮ СЕРЮЗНО.

ОТТАВА, Канада, 11. січня. — Триднева конференція американської делеґації з канадійськими властями в справі допомоги Канади в форсованню прогибіції в стейтах, скінчилася на нічім. Американська делеґація під проводом адмірала Ф. С. Биларда домагалася, щоби канадійські власти не давали дозволу на виїзд тим кораблям, що везуть алькоголічні напитки до Злучених Держав. В той спосіб думають Злучені Держави припинити пачковання алькоголю з Канади до стейтів. А такого алькоголю пачкують тепер на $100,000,000 річно.

Канадійські власти не згодилися на ту пропозицію. З дискусії виходило, що в Канаді думають, що до Злучених Держав пачкують алькоголь тому, що самі стейти не беруть прогибіції на серіо і не вірять, щоби вона вдержалася.

ВИЛКИНС ВЕРТАЄ.

НА СЛІДУЮЧИЙ РІК ВИБЕРЕТЬСЯ ЗНОВУ В ДОРОГУ ДО ПОЛУДНЕВОГО БІГУНА.

НЮ ЙОРК, 11. січня. — Полярний дослідник і летун Вилкинс подав, що він не вибереться сього року з Країни Ґреґема до полудневого бігуна, бо треба перелетіти простір 1,800 миль довгий, а це неможливе, бо годі довести газоліну через сніги, що топляться, і довіз на санках неможливий.

Вилкинс поробив досліди і винайшов, що Земля Ґреґема це острів, поділений проливом на дві части. Він подавав імена відкритим островам, а велику сушу назвав імям американського пресового магната Герста, що фінансує ту подорож.

ГУВЕР СКЛИЧЕ НАДЗВИЧАЙНУ СЕСІЮ.

ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ФАРМЕРСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ І ТАРИФИ.

ВАШИНГТОН, 11. січня. — Гувер приймає далі численні делеґації з ріжних сторін Злучених Держав. Всі вони налягають на те, щоби скликати надзвичайну сесію в справі фармерської і тарифової. Кажуть, що Гувер не відмовиться від цього.

НАРОДНЕ РЕФЕРЕНДУМ У СПРАВІ ВІЙНИ.

АЛЕ ТІЛЬКИ В СЛУЧАЮ ВІЙНИ ЗАЧІПНОЇ.

ВАШИНГТОН, 11. січня. — Конґресмен Гемилтон Фиш мол., републиканець з нюйорського стейту, вніс у конґресі резолюцію, в якій домагається зміни федеральної конституції щодо цеї точки, де говориться про війну. Він каже, що конґрес буде мати далі право виповісти війну, але в случаю, коли це має бути війна зачіпна, мають про неї рішати всі управнені до голосовання дорогою народного референдум.

Фиш каже, що його проєкт є тільки льоґічним висновком пакту Келоґа.

СМИТ ГОВОРИТИМЕ НА РАДІО.

МАБУТЬ ПІДЧЕРКНЕ, ЩО ВІН ЯВЛЯЄТЬСЯ ДАЛІ ЛІДЕРОМ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

НЮ ЙОРК, 11. січня. — Бувший губернор Алфред Смит буде говорити в найблизчу середу на радіо зі стації WEAF. Почне говорити в год. 8.30 вечером.

Ніхто не знає, про що він буде говорити. Догадуються тільки, що демократи реорганізують свої сили і хочуть, щоби Смит зазначив своє становище до партії, себто, щоби всі знали, що він стоїть далі у проводі демократів. Заразом партія схоче зазначити, що вона виноситься з усього того, що було причиною її програної при виборах.

СПІЛЬНИК ШТАЙНҐАРДА.

ПРОБУВАВ ПІДРІЗАТИ СОБІ ГОРЛО.

НЮ ЙОРК, 11. січня. — Макс Пиннер, судовий клерк, підрізав собі горло, намагаючись відобрати собі життя. Сталося це по тім, як він зложив заяву перед стейтовим прокуратором Толлем, що зложить зізнання в справі ошуств Штайнґарда.

З провірених чеків виходить, що Пиннер був у тіснім контакті з Штайнґардом і побрав від нього в послідних місяцях $100,000.

Штайнґард переводив, як відомо, сотки банкротств як адвокат і понатягав своїх клієнтів на $511,000 та зник без сліду. Гроші вживав до гри на біржі.

РИКАРД ПОЛИШИВ $1,000,000.

НЮ ЙОРК, 11. січня. — Промотор кулачної боротьби, відомий Текс Рикард, що помер перед кількома днями, залишив маєток в сумі $1,000,000, що переходить на дочку і жінку. Маєтку доробився на влаштовуванню кулачних змагів.

ЯК БОРОТИСЯ З ІНФЛЮЕНЦОЮ.

ВЛАСТИВОГО ЛІКУ НЕМА. ТРЕБА ЛЕЖАТИ В ЛІЖКУ, КОЛИ ЛЮДИНА ХОРА. ЛІКІВ ВЖИВАТИ ЯК НАЙМЕНШЕ.

ВАШИНГТОН, 11. січня. — З рамени Департаменту Публичного Здоровля відбулася конференція учених і лікарів у справі поборення інфлюенції. Делеґати прибули зі всіх сторін Америки. Радили і видали комунікат, в якім радять держати себе чисто, мити часто руки і не стикатися з хорими. А хорим не думати про ліки, а лежати в ліжку, в чистій і теплій кімнаті, бо це найкращий лік.

БОРА СВОГО НЕ ДАРУЄ.

БУДЕ РОБИТИ ДОХОДЖЕННЯ НА СВОЮ РУКУ.

ВАШИНГТОН, 11. січня. — Сенатор Бора буде доходити, хто це кинув на нього калюмнію, що він побрав від совітів $100,000. Він каже, що Злучені Держави повинні зажадати від совітів офіціяльного виясненя тої справи. Бора є тої думки, що держава обовязана це зробити для нього, бо він собі на це заслужив.

РІЗДВЯНА КОЛЯДА — РІДНІЙ ШКОЛІ

В ЧИЇХ РУКАХ ШКОЛА — В ТОГО РУКАХ І МАЙБУТНІСТЬ НАРОДУ. ЧУЖА ШКОЛА І НУЖИНЕЦЬ-УЧИТЕЛЬ ПОВЕДУТЬ НАРІД ДО РУЇНИ І НЕЩАСТЯ. ЗАТЕ РІДНА ШКОЛА — ЦЕ ОСНОВА ЖИТТЯ ТА РОЗВИТКУ НАРОДУ. ВОНА МОСТИТЬ ШЛЯХ ДО КРАЩОЇ ДОЛІ.

ТАКИМИ СЛОВАМИ ВІДЗИВАЄТЬСЯ ДО НАС „РІДНА ШКОЛА" З СТАРОГО КРАЮ І ПОДАЄ, ЩО З 3,662 УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ШКІЛ ПІД ПОЛЬЩЕЮ ЗАЛИШИЛОСЯ ВСЕГО ЛЕДВИ 774 Т. ЗВ. УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ.

ДІЙСНО УКРАЇНСЬКИМИ Є ЛИШЕ УСТАНОВИ „РІДНОЇ ШКОЛИ", УДЕРЖУВАНІ ДОБРОВІЛЬНИМИ ЖЕРТВАМИ УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В КРАЮ І В АМЕРИЦІ. 9,000 СЕЛЯНСЬКИХ І РОБІТНИЧИХ ДІТЕЙ КОРИСТАЄ З „РІДНОЇ ШКОЛИ", А КОРИСТАЛО БИ БІЛЬШЕ, КОЛИБ ЗРОСЛА НАША ЖЕРТВЕННІСТЬ.

РІЗДВЯНА КОЛЯДА — ЦЕ ГОЛОВНА ОПОРА, ЯКА КОЖДОГО РОКУ РІШАЄ ПРО ДАЛЬШУ СУДЬБУ РІДНОЇ ШКОЛИ. ТОМУ ВІД ТОЇ ТРАДИЦІЙНОЇ ЖЕРТВИ НЕ МОЖЕ ВІДМОВИТИСЬ НІ ОДИН ГРОМАДЯНИН, НІ ОДНА ГРОМАДА.

ВСІ ЖЕРТВИ ДО КРАЮ НАЛЕЖИТЬ СЛАТИ ЧЕРЕЗ:

Obyednanye, P. O. Box 411. Philadelphia, Pa.

[illegible]ТОПАДІ ПОКАРАНО [illegible]ЛЬЩІ 3,236 ОСІБ.

[illegible]ку з теперішньою [illegible] [illegible]ою реєстрацією покарано 3,23[illegible] [illegible] за це, що не вип[illegible]нили свойого військового обовязку. За[illegible]льна сума к[illegible] перевищила 20,811 зол. п.

КОРПОРАНТСЬКІ АВАНТЮРИ.

В каварні „Бельмонт" у Львові, підчас данцінґу, приступило кількох пяних польських корпорантів до корпоранта Жида з диким домаганням віддати їм корпорантську жидівську відзнаку. Коли напастований спокійно відмовив, корпоранти палицями побили його. Сваволя корпорантів не вгаває. Зникли українські шапочки, то шукають за иншими. Цікаво, кого будуть чіпати авантюрники після Жидів?

РЕВІЗІЯ В КАПУСТІ.

Дня 30. XI. в Лапшині, бережанського повіту, поліція перевела ревізію у Штепованого Михайла, Віятика Федя, Мрочка Михайла і Мрочка Івана. Трусила здорово, бо в Мрочка Івана капуста і огірки в бочці зазнали сеї ревізії. Копано землю в хаті і коло коней в стайни. Вечером о 7-мій годині Мрочка Михайла і Мрочка Івана по переслуханню випустили, Штепованого Михайла, Вітика Федя і Тикайла відставлено до бережанської тюрми.

КУЛЬТУРНИЙ ЗВЯЗОК З ЗАКОРДОНОМ.

В Харкові зорганізовано всеукраїнське товариство звязку з закордоном. Голова товариства Полоцький у розмові з кореспондентом „Пролетарскої Правди" подав ось такі про нього інформації: Діяльність товариства розвивається успішно. До складу Т-ва вступило 50 організацій, а також ширється індивідуальне членство. Вже налагоджено обмін книгами та науковими працями з низкою европейських країн. У Харкові за 2—3 тижні відкриється виставка японської та німецької дитячої книги. Ці виставки влаштовують місцеві японські та німецькі організації. Крім того німецька асоціяція художників пропонує організувати в Харкові виставку німецької графіки, але з умовою, що українські організації улаштують виставку графіки в Німеччині.

До дня ювилею Академії Наук запрощено до Харкова деяких великих учених та письменників заходу. На далі товариство має організувати вечірні радянських фахівців, що їздилиб за кордон, щоб популяризувати досягнення науки та техніки.

І МЕРЦІ СПІВАЮТЬ...

Радехівське староство вислало завізвання до рільника в Радехові Пилипа Сухара, котрий вмер ще тому 2 роки, щоби під карою 50 золотих зголосився до карної відповідальности за це, що співав антипанствові „песьні" в день 1. листопада ц. р. Цікаво, чи небіжчик налякається й стане до відповідальности, чи може піде до Бога зі скаргою на „спренжистих", що підозрівають його в „нельояльності".

ҐРАНАТА.

В Бичкові, підгаєцького повіту, 16-літний Борух Сабат знайшов у полі ручну ґранату. Хотів налякати свого товариша Василя Пащака. Кинув ґранату в його сторону. Ґраната луснула і вбила Сабата, а Пащука тяжко покалічила.

УСТУПЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ЕПИСКОПА В КАНАДІ.

Епископ для канадійських Українців о. Никита Будка уступив зі свойого становища. Його місце має заняти проф. духовної академії у Львові д-р Бучко.

ДЕНЬ МУХ.

Японія урядила в цілому краю день мух. Держава Сходячого Сонця дуже запопадливо нищить мухи. На протязі дня згинуло 26 мілійонів мух. Всіх їх передано комісаріятові. Один торговець цукром забив в один день 36,000 мух і всі „трупи" передав комісаріятові.

ПОВІНЬ КОНФІСКАТ.

Прихід нового гродського старости до Львова спричинив загострення пресових практик. Мимо цього, що кожна редакція придержується строго приписів закону, поліційні чинники за якунебудь причину конфіскують усі українські часописи. Всупереч законові не придержуються вони ніяких реченців, лише пантрують того, щоби конфіскату проголосити тоді, коли число готове, щоби тим способом нищити українські видавництва. Так само конфіскують промови послів у варшавському соймі, хоча ці, на основі закона, мають бути подавані до прилюдного відома. Наслідком таких практик львівської поліції українські, головно робітничі видавництва у Львові потерпіли вже за той короткий час втрати, що доходять до десяток тисяч. Інтервенції і спротиви урядові кола іґнорують і не дають навіть ніякої відповіді. Це має називатися строгим курсом маршала Пілсудського і його людей на західноукраїнському ґрунті.

ШІСТЬ І ПІВ МІЛІОНА НЕГРАМОТНИХ У ПОЛЬЩІ.

По статистичним спискам число неграмотних у Польщі виносить 6 міліонів 580 тисяч осіб. Біля 90 процентів неграмотних це селяне.

АМНЕСТІЯ.

З вязниці в Ґрудьондзу втікло 19. падолиста '17 вязнів, викопавши підкоп на більш як 12 метрів. Підкоп був готовий від двох тижнів. Всі вони були засуджені на довгу тюрму, але зробили собі самі амнестію. Чи тої амнестії не скасує поліція, що лиш покажеться. Трох таким способом амнестіонованих поліція вже спіймала.

ТВЕРДИЙ ОРІХ.

В польськім „Пшеґльонді Повшехнім" ч. 539 єзуїт о. Урбан, пишучи про „Десятиліття незалежности", між иншим пише: „Оборона зовнішна і дальша відбудова внутрішна вимагає згідного напруження всіх. І тут наша траґедія, що ми в обличчі таких завдань так дуже розбиті і розсварені між собою. Перш за все маємо між собою близько третину не-Поляків. Переважно є це елемент для польської державности розкладовий. Має він свої власні ідеали та цілі, які суперечні з нашими. Великим занедбанням Польща не вспіла тих чужих елементів, щонайменше менше нам чужих і ворожих, привязати до польської державности або їх унешкідливити".

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ СЕКЦІЇ ПРИ АКАДЕМІЇ ХУДОЖНИХ НАУК У МОСКВІ.

Надавно відбулися в Академії Художних Наук другі збори ініціятивної групи Українців у Москві, щоб намітити дальший плян роботи секції. Секція поставила перед собою завдання популяризувати українську культуру, мистецтво та музику серед російського робітництва на терені РСФРР. Секція як така вже фактично організована і розпочала практичної праці. Намічено до науково-дослідчої праці запросити всіх наукових діячів у царині українського мистецтва у Москві. Для доповідей намічається запросити з України відомих учених діячів в ділянці української художньої культури: професорів, лекторів, художників, артистів та літератів. Останні повинні виступити з доповідями не тільки в ҐАХН-і і перед широкою робітничою авдиторією Москви. У пляні роботи секції є запрошення до Москви Леся Курбаса, щоб він зробив доповідь про досягнення Березіля та про розвиток театрального мистецтва на Україні.

ЗАНЕПАД КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ

ВПЛИВИ КОМУНІСТИЧНОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ ТА ЧЕРВОНОГО ПРОФЕСІЙНО-РОБІТНИЧОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ ВСЕ ЗМЕНШУЮТЬСЯ. ТРОЦКІЗМ ВИКЛИКАВ ВНУТРІШНЮ БОРОТЬБУ ПО ВСІХ КОМУНІСТИЧНИХ ПАРТІЯХ.

МОСКВА (С. С. С. Р.), 11. січня. — Кореспондент нюйорського „Таймса" подає підсумки діяльности комуністичних партій у 1928 році. Незалежно від того, що в Совітській Росії комуністична партія весь час старається піддержувати клясову війну та впроваджувати соціяльно, вона в инших державах губить своє значіння. За кордоном комуністи шукають компромісів та порозуміння з капіталістичними державами.

За минулий рік значно зменшилася діяльність комуністичного інтернаціоналу та робітничого інтернаціоналу професійних спілок. Найменше впливу комуністи мають серед американського робітництва і, як пояснюють вожди інтернаціоналу, тому, що в Америці добре матеріяльне становище робітництва. Також почав занепадати вплив московських комуністичних інтернаціоналів і серед робітництва Англії та Німеччини, хоч там становище робітництва досить важке. Після великих успіхів комунізму в Китаю у 1927 році, тепер прийшов остаточний його занепад.

Внутрішня боротьба в комуністичній партії в Москві, а особливо заслання Троцького дуже ослабило комуністичні організації за кордоном. Тут усі партії поділилися на дві ворожі комуністичні фракції, що ведуть між собою вперту боротьбу. В той час, як у Росії при владі залишилися вороги Троцького, він за кордоном серед комуністів має більше симпатиків між його перемощі.

ШУКАЮТЬ НОВОГО ЦАРЯ.

РОСІЙСЬКІ МОНАРХІСТИ ШУКАЮТЬ ЗАМІСТНИКА З ПРИВОДУ СМЕРТИ МИКОЛИ МИКОЛАЄВИЧА. КИРИЛО СПОДІВАЄТЬСЯ, ЩО БУДЕ ТЕПЕР МАТИ БІЛЬШЕ ПРИХИЛЬНИКІВ.

КАННИ (Франція), 11. січня. — Ще не встигли присипати домовину бувшого великого князя Миколи Миколаєвича, як російські монархісти розпочали боротьбу за нового „вождя", що заміниви небіжчика. Ніхто з послідувачів та прихильників померлого князя не визнає леґального права на царський трон за бувшим великим князем Кирилом. Прихильники Миколи Миколаєвича сподіваються, що знайдуть в його паперах, кого він призначив своїм заступником.

Але прихильники Кирила стоять на свойому, що ніхто, крім Кирила, не має права на царський престіл. Загально думають в Европі, що ніхто не зможе замінити Миколу Миколаєвича та користатися таким авторитетом, який він мав серед російської монархістичної еміґрації.

Сподіваються, що монархісти, котрі не визнають Кирила, скличуть спеціяльний монархістичний зїзд для вибору нового вождя, таксамо, як вони обібрали Миколу Миколаєвича чотири роки тому.

ПРОТИ-ЯПОНСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ.

ЯПОНСЬКІ МАТРОЗИ ВИПАДКОВО ЗАБИЛИ КИТАЙСЬКОГО РОБІТНИКА. ЦЕ ВИКЛИКАЛО НАПАД КИТАЙЦІВ НА ЯПОНЦІВ.

ШАНҐАЙ (Китай), 11. січня. — Віз, на якому їхали японські матрози, переїхав одного китайського робітника в Ганкові й задавив його. Це викликало страшенне обурення серед китайських робітників, що почали напади на Японців.

Коли Японці відмовилися компенсувати смерть забитого робітника, китайські робітники в скількости 14,000 вийшли на страйк з японських фабрик у Ганкові. Обурення серед мас зростає і Китайці загрожують страйком та непорядком на японській бавовняній фабриці, де працює понад 40,000 робітників.

УСПІХИ ПОВСТАНЦІВ.

КОМУНІКАЦІЯ З АФҐАНІСТАНОМ ПЕРЕРВАНА. ЛИШ АНГЛІЙСЬКИЙ ЛІТАК ПРИВІЗ ЗВІДТИ ПОЧТУ.

НОВІ ДЕЛІ (Індія), 11. січня. — Повстанці під командою Сакао знову підійшли до Кабула й захопили навколо нього командні позиції. Вони почали знову атакувати реґулярні війська Амануляга. Більш докладні відомости з Афганістану не доходять ізза браку комунікації.

Поки можливо, англійські літаки будуть підтримувати один раз на тиждень звязок між Кабулом та Індією.

ФРАНКО-ТУРЕЦЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

ХОЧУТЬ НАРЕШТІ ПОКІНЧИТИ СПІР ЗА ТУРЕЦЬКО-СИРІЙСЬКУ ГРАНИЦЮ.

ЦАРГОРОД (Туреччина), 11. січня. — Англійський амбасадор взяв на себе посередництво по залагодженню спору між Туреччиною та Францією ізза турецько-сирійської границі в районі Низабіна. Туреччина не погоджується на приєднання до Сирії, що знаходиться під протекторатом Франції, земель, на яких мандрують Курди.

Це пограничне непорозуміння між Туреччиною та Францією відбивається також на англійсько-турецьким кордоні в Іраку. Тому Англія зацікавлена, щоб як найскорше була полагоджена справа сирійської границі.

ЛОН ЧАНІ ПРИЧИНОЮ ВБИВСТВА.

ВБИЙНИК ГОВОРИТЬ, ЩО СВІЙ ЗЛОЧИН ВІН ПОПОВНИВ ПІД ВПЛИВОМ КАРТИНИ З УЧАСТЮ ЦЬОГО АМЕРИКАНСЬКОГО АРТИСТА.

ЛОНДОН (Анґлія), 11. січня. — Поставлений перед суд Роберт Віллімс говорить, що він поповнив убийство в стані хвилевого божевілля, що виникло під впливом гри Лона Чані в картині „Лондон після півночи". Суд признав Віллімса винним в убивстві, але його заяву возьмуть на увагу при опреділенню кари.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СМЕРТЬ ПРЕТЕНДЕНТА ДО ЦАРСЬКОГО ПРЕСТОЛА

Не з власної палати, а з чужої хати, відпущеної йому з ласки, ховано в Франції чоловіка, що добивався для себе царського престола в Росії.

Великий князь Микола Миколаєвич Романов був колись одною з найвизначніших фіґур у царській родині. Серед загальної деґенерації сеї родини, яка проявлялася на один бік пияцтвом, на другий релігійним містицизмом, підмішаним половою розпустою, на третій бік загальною умовою розслабленістю, сей князь мав бути чимось виїмковим. Він мав бути добрим полководцем, адміністратором, одинокою прикрасою дому Романових.

Який з нього був полководець нині не важне. Важнійше для нас, що сей головний російський полководець на східному фронті вважав попри веденнє війни своєю головною ціллю привернути галицьку Україну до „корінного руського пня". Здавалося тоді Миколі Миколаєвичови, що галицька Україна не може ніяким чином найти в собі сили встояти проти московської армії, що числила тоді більше багнетів, як галицька Україна мала голов. Але заким Микола Миколаєвич помер, він мав ще нагоду бачити розвал сеї всесильної армії, з одного боку, та незломне життя українського народа, з другого.

Заким війна закінчилася, він бачив ще й розвал російської імперії, ба й упадок царського престола та захопленнє влади жмінкою інтеліґенції. Могучий колись князь, що Росією тряс, примушений був утікати за границю. Тут, по смерти царя Миколи, свого братанича, він став працювати для привернення російського царського престола. Одна ґрупа Росіян признавала його одиноким правним царем. Навіть в Америці була монархістична орґанізація, до якої пристав був навіть д-р Білик, колишній діяч ріжних українських орґанізацій.

Та Миколи не признавали всі російські монархісти. Серед них були й другі ґрупи, з котрих найсильнійша признавала правним наслідником великого князя Кирила. Між Миколою й Кирилом розвелася була завзята боротьба, яка зїдала всі сили монархістичного руху. Серед сеї гризні потрачено гроші, час, повагу до справи. Чим далі, тим більше ставало ясно, що в Европі ніхто не збирається відбудовувати російський царський престол. Хиба тільки серед горсточки російських монархістів могли люди вірити в таку фантазію. Та з часом і вони перестали в се вірити. Тоді почалася зневіра. Від зневіри в одиноку дорогу людині справу до смерти тільки один крок. Сей крок тепер Микола Миколаєвич зробив.

Здавалосяби, що його смерть скріпить табор російських монархістів, усунувши одного з претендентів. Та табор Кирила навіть вінця не прислав на похорон Миколи. Табори лишилися далі посварені. Справа російської монархії погибша справа.

Василь Бобрів.

ВІЙНА В МАЙБУТНЬОМУ

(Докінченнє).

III.

Вище я зазначив, що вже початок 1915. року показав, що тих засобів, які були в розпорядженню воюючих армій, було замало. Появилися нові. Це були ґази.

Перші пустили ґази Німці 22 квітня 1915 року на француському фронті. Хвиля хльору на 6 кільометрів завдовшки за дві години отруїла більше як 5,000 жовнірів. Майже рівночасно Німці вжили ґазу й на російському фронті, де наслідки оказалися таксамо страшні.

Негайно всі воюючі держави переняли новий спосіб війни, а скорий винахід протиґазової маски примусив хеміків шукати нових ґазів.

З кінцем війни в 1918 році вже було до 30 родів отруйних ґазів. З того часу скількість їх все збільшувалась і тепер їх є коло 1,000.

Цей кольосальний матеріял дає можливість до безконечности комбінувати нові склади, утруднюючи, майже унеможливлюючи, оборону, та відкриваючи широкі перспективи для нищення цілих держав з усіми культурними здобутками.

Відомі досі ґази можна розділити на три відділи: 1) ґази, які позбавляють людину можливости рухатися; 2) смертельні ґази; та 3) запальні ґази.

До першого відділу треба зарахувати: слезливі (бромобензоль, харацетон та инші), які викликують тимчасову сліпоту; ґази, що викликують чхання (мишакові комбінації хрому і брому), котрі при довгому вживанню викликують подражнення в легенях та глотці, і нарешті зїдливими ґазами, впливаючими на шкіру та слизні ткані.

Кромі цих ґазів є инші. Приміром, денервуючі ґази викликують: пропасницю, горячку, кольки.

В останню війну техніка ґазів не була ще добре розвинена та удосконалена. Тепер, „на волі", наука дійшла до високого ступіня їх розвитку. В майбутню війну їх ужиють спеціяльно для унеможливлення мобілізації та застрашення мирного населення.

З цих ґазів не всі смертельні, але кожний, хто їх покоштував, не може рахувати на нормальне дожиття свого віку. Після кількох років хороби вони все таки приносять смерть.

Ці ґази (переважно сполучення сірки та хльору) впливають безпосередно на легені та віддихові проводи, горло, викликаючи утруднення дихання.

Колиби ділання ґазу було припинене, або ослаблене протиґазовою маскою, то все одно: хльор осідає на легенях і далі їх розїдає, а іноді абсолютно зїдає.

Найстрашнішим з усіх ґазів це фосфоґен (сіркове сполучення хльорного етиля), той самий, який ледве-ледве не отруїв весь Гамбурґ.

Цей ґаз очевидно й буде головною зброєю майбутньої війни проти мирного населення.

Другий відділ ґазів — це ґази безумовно смертельні. Це, звичайно, цианкалічні сполучення, які викликають моментальний параліж нервної системи й смерть. Останньої війни їх вживано мало, але в майбутньому треба вважати його за більше страшну зброю, ніж артилерія.

Окис углероду тим знаменитий, що не має ні запаху, ні кольору, отже майже неможливо з ним боротися. В чистому виді його не можна вживати з чисто технічних причин, але тепер відомо, що найдено спосіб розтворити його смертельні часточки в найбільше практичних умовах.

Нарешті запальні ґази. Це такий ґаз, що в мент доторкання до повітря він виділяє страшенно високу температуру й все, що находиться в районі вибуху бомби, начиненої таким ґазом, запалюється само собою.

IV.

Знаючи хоч здебільша головні ґази і їх якости, можемо бодай приблизно намалювати собі образ майбутньої війни.

Нині нема людей, які говорилиби про якісь правила війни. Порушення бельґійського невтралітету Німцями, румунського Москалями, зїдливі ґази й багато инших нарушень гаазького договору про війну, наочно показали, що все те папірці, а на війні панує право сильнішого.

Отже ніхто не здивується, коли одного ранку, взявши ґазету, прочитає, що якісь там Німці, Французи, Італійці напали на инших.

Ґазета писатиме: „Зграя аероплянів бомбардує хемічними бомбами всі стратеґічні, промислові та культурні оселедки. Ця атака шкодить мобілізації, засіває паніку та моральний розклад".

Ґазом буде напевно фосфоґен. Кілька цифр поможуть уявити собі силу цього ґазу.

1,000 фунтів цього ґазу (лише кілька бомб) можуть затруїти 100,000 кубічних метрів повітря, иншими словами: обєм 125 стіп заввишки, 100 завширшки та 350 завдовшки. Цих кілька бомб, якби впали на Таймс сквер у Ню Йорку, отруїлиби все живе, що находилосьби в мент вибуху в домах і льохах. Колиб легенький вітер повіяв вгору по Бродвею, то від Бродвею лишивсяби цвинтар. Трупи, що лишилисяби позаду хвилі, нагадувалиб утоплеників (сині лиця, покорчені риси, викривлені пальці і т. д.).

Щоби винищити населення території в 10,000 гектарів (площа більша від Мангетену), треба лише скинути в кількох пунктах 10 тон фосфоґену, а при теперішньому стані авіяції ця робота може бути закінчена за пів години.

За трицять мінут можна знищити населення першої ліпшої столиці, або в кращому випадку привести його до стану нешкідливости та нерухомости.

Колиж із якоїсь причини перший удар не осягне поставленого завдання, то хемічна війна буде направлена виключно на армію.

Ґазів з тимчасовим діланням, як попалення, заморожування, сліпота, тощо, вживатимуть для застрашення жовнірів та дезорґанізації живої сили.

Разом з хемічною війною на фронті веститься і запальна війна в запіллю. Великі вуглярні простори, ось, що буде наслідком запальних атак, направлених на матеріяльне нищення та вплив на психіку мирного населення.

V.

Як же веститься оборона? Поперше оборона повинна бути активною. Зорґанізується боротьбу проти самого розповсюднення ґазу, т. є. проти аероплянів. Щодо населення, то люди або лишатимуться в отруєній місцевости, забезпечивши себе маскою, або ховатимуться в місцях, куди ґаз не може просякнути. Минулої війни оборона обмежувалася протиґазовими масками, але в майбутньому цей спосіб не осягне цілі, бо тоді требаби було мати сотні масок.

Лишається другий спосіб.

Окрім того нема можливости заосмотрити все населення такими масками, навчити, робити проби. Все це не можливе ще й тому, що населення на випадок бажання уряду готовитися до війни, не хоче війни, боїться її, і в приготованнях „на всякий випадок" бачилоби бажання війни.

Крім усього цього маски захищають тілько від ґазів, що попадають в легені. Для захисту людини від ґазів, впливаючих на шкіру, треба би було мати щось подібного до водолазного панцира.

„Нації не розуміють, наскілько страшною зброєю до нищення є ґази, відомі нині науці" писав недавно до Ліґи Націй професор Француської Колеґії Андре Меер. „Вони навіть не догадуються, перед якою нечуваною небезпекою стоїть людство у випадку нової війни".

„Вживання ґазів минулої війни було іграшкою, дитячим лементом, у порівнанні в тим, що ми побачимо, коли прийде до війни", — добавив другий професор, Колумбійського Університету, В. Кановон.

* * *

Але окрім ґазів є ще фізика та біольоґія, які таксамо відіграють немалу ролю в цьому пекельному концерті.

Мимоволі встає питання: що робити Українцям у випадку, скажім, війни Польщі з Москвою?

Робити те, що робили Чехи, а головно дбати, щоби Українці найменьше понесли жертв, а не більше, як це було в 1914-1920 роках.

ЗРАЗКОВИЙ БИЗНЕСМЕН І УКРАЇНЕЦЬ

З приводу появи першого історичного катальоґу повітрової почти, виданого Калиною Лисюк і Спілка.

(The Historical **Air Mail** Catalogue. An Authoritive Catalogue of **Air Mail Stamps** and Historical covers. 1929. Price $2.00. Published by **K. Lissiuk Philatelic Co., Inc.,** 1476 Broadway, New York, N. Y., U. S. A.).

Відомий наш громадянин і бизнесмен Калина Лисюк розпочав новий рік виданнем історичного марочного катальоґу повітрової почти.

Згадуємо за те виданнє, бо воно є одиноким в своїм роді. Видано його вправді для бизнесових цілей, але катальоґ цей має ще й другу вартість. В перших 67 сторонах представлено там історію людських змагань на летунськім полі. Починається вона від тих казочних часів, коли то оповідають про асирійських биків з крилами, про Дедаля і його сина Ікара, що втікали на крилах з вязниці на острові Креті і т. д. Перед очима читача пересувається століття за століттем і все нові стремління, нові жертви, що змагають побороти природу і зробити для людини місце в небесних просторах. Ми бачимо, скільки то жертв коштували ті змагання. Скільки людей палено на кострі за те, що думали про таке „чортове" діло як літання.

Дійсно цікава, хоч і траґічна картина людської боротьби за поступ. По таких многих жертвах, давніх і теперішніх, от таких як траґічна смерть Нунжессера і Колі доводить нас ота розвідка до триюмфального лету Линдберґа через океан і других йому подібних.

Вже з того огляду катальоґ цей має велику культурну вартість. З великим зацікавленням прочитає його і той, що не інтересуєтся марочним бизнесом.

В тім самім катальоґу подана історія повітрової почти, що зачинається від голубів, продовжується бальонами, а кінчиться на літаках.

Осібно обговорено ще поодинокі визначні лети кермових кораблів, Амундсена, Де Пінедо, Норже, Линдберґа, Чемберлейна, Берда, Ґрафа Цепеліна, Бремен і т. п.

А при кінці подано катальоґ марок повітрової почти. Є тут марки ріжних країв, навіть такої малої країни як Альбанія.

Інформаційна частина катальоґу обіймає 167 сторін друку. Книжка видана на прекраснім папері, в дуже гарній оправі. Історична частина прикрашена образами, що представляють поодинокі фази в розвою воздухоплавства. Книжка уложена в цей спосіб, що на одній стороні подається історичний матеріял, а на другій картини, що доповнюють історичне оповідання.

В діловій частині подано фотоґрафічні знимки поодиноких марок, враз зі всіми бизнесовими інформаціями, як це буває в того рода катальоґах.

Цей катальоґ призначений для міжнародньої публики. Він цілком певно знайде широкий відгомін в філятелістичній пресі світа, а в першу чергу в пресі американській.

Ми, Українці, можемо тільки радіти з приводу появи того катальоґу і пожелати п. Лисюкови з щирого серця як найкращих дальших успіхів. Робимо це тому, що п. Лисюк весь час зазначує всюди виразно своє українство, яке йому не перешкодило за кілька літ свого побуту в Америці добитися цего, щоби дійти з малого „румику" на долині Ню Йорку на Бродвей, до самого центра міста, де саме находиться тепер його офіс, для якого вже замало і кілька просторих кімнат.

Громадянин Лисюк пустив в Америці на ширший ринок і марки Української Народньої Републики і Зах. Укр. Народньої Републики. Особливо ті послідні стоять тепер в ціні дуже високо. Гром. Лисюк постарався о це, що в Scott's Monthly Journal, December, 1928, видавництві найбільшого світового маґната Скатта поміщено коротку історію наших визвольних змагань, написану В. Кедровським, затитуловану: „A chapter from Ukrainian History". В той спосіб богато посторонніх людей буде мати змогу познайомитися з визвольними змаганнями українського народу і з його історичним давнім минулим.

Поза тим всім гром. Лисюк інтересується щиро всіми проявами нашого українського життя в Америці і радо дає жертви на всі народні потреби. Одним словом: є примірним бизнесменом й Українцем-громадянином.

Michael Kotsyubinsky.

BY THE SEA.

From the Ukrainian by R. V. Orlans.

The blueness of the sea endlessly continued by the azure of the sky filled the open doors, windows and long veranda with pillars of the only coffee-house in the Tartar village. Even the hot air of the summer day acquired soft, bluish tones, through which glimmered indistinctly the outlines of distant mountains.

The cool balmy sea-breeze attracted many guests, who, having ordered coffee, sat at the windows or on the varanda. Even the proprietor of the coffee-house, the lame Memet, who diligently watched the orders of his guests, would should shout to his younger brother, "Jepar, one coffee... two coffee!" — then go to the door and snatch a breath of refreshing air, and for a moment relieve his shaved head of the round Tartar cap. While Jepar, red from the heat, bellowed the fire in the stove and shook the pot in order to get a rich foam on the coffe, Memet scrutinized the sea. "A storm is coming," said he, without turning around. "The wind is getting stronger. They are taking the sails off that boat." All heads turned towards the sea.

From a big black boat, which seemed to head towards the shore, the sails really were being removed. Inflated by the wind they fluttered in the air, like huge white birds.

"Turning towards us!" said Jepar. "I even recognize the boat: the Greek has brought salt."

This news was of importance to Memet, for besides being the proprietor of the coffee-house, he was the butcher, also the owner of the only store in the village, and, of course, needed salt.

When the boat drew near, Memet left the coffee-house for the shore. His guests hurriedly emptied their cups and followed him. They crossed a narrow steep street, turned around the mosque and deccended to the sea along a stony path. The blue sea was billowy and foamy at the shore. The boat bobbed up and down, splashing the water like a fish, not able to reach the shore. The old gray-headed Greek and his young Turkish servant, a tall graceful lad, rowed to exhaustion, but did not succeed in driving the boat out on the sand. Then the Greek threw the anchor into the water, while the Turk quickly took off his shoes and stockings and rolled up yellow trousers above the knee. The blue waves rolled and splashed against the shore at the feet of the onlooking Tartars, the foam as white as milk, then spattered hissingly, and rushed back to the sea.

"Are you ready, Ali?" shouted the Greek to his servant. In answer to that Ali swung his long bare legs over the edge of the boat and jumped into the water. With a quick movement he snatched a bag of salt from the Greek, threw it over his shoulder, and ran to the shore. His slender figure in tight yellow trousers and blue blouse, his ruddy, sunburnt face, and the red kerchief on his head showed effectively on the background — the blue sea. Ali threw his burden on the sand, and again jumped into the sea, bathing his wet sturdy calves, first in the creamy foam then in the clear blue waves. He would run to the boat, watch for the moment when it came to the level of his shoulder, so that he might conveniently catch the bag. The boat rocked on the waves and pulled on the anchor like a dog tugging at his chain, while Ali continued running back and forth from shore to vessel. The waves would overtake him and spout heaps of frothy foam under his feet. At times Ali would lose the proper moment. Then he would hold on to the side of the boat and be thrown up together with it, like an enormous crab.

More Tartars gathered on the shore. Even the Tartar women ignored the extreme heat of the sun and sat in picturesque groups on the flat roofs of the village-houses watching curiously.

The sea was growing more and more restless. The sea-gulls abandoned the solitary rocks along the shore, circled above the effervescent waces, cawing mournfully. The sea darkened and changed. Small waves like masses of green glass, stole unnoticed to the shore, fell upon the sand, and broke into snow-white froth. The wather under the boat was tempestuous. The vessel leaped and fell as though borne by white maimed beasts to some unknown destination. The Greek often turned to the sea and looked at it with uneasiness. Ali, all wet from the splashing foam, ran swiftly from the boat to the shore. The water at the shore turned yellow and muddy. The waves cast heaps of sand and stones on the shore, and rushing back dragged them along with a grating sound that seemed like gnashing of teeth and groaning of some monster at the bottom of the sea. The tide for the last half-hour reached the stones and was now flowing over the shore-road, very near the bags of salt. The Tartars had to jump back in order to avoid being drenched by the tide. "Memet! Nurla! help along, for the salt will get wet! Ali, go ahead!" pleaded the Greek hoarsely. The Tartars all lent their aid and, while the Greek in his boat was tossed about by the waves, gazing despairingly at the sea, the salt was transferred to a safe place.

In the meantime the sea was heaving. The monotonous, rythmic murmur of the waves turned into loud pounding. At first it was indistinct like heavy breathing, then powerful and short like the distant bursting of shells. Gray clouds hung over the sky like heavy spider webs. The turbulent sea waves now, dark and unclear, dashing against the shores, ran down the rocks in streams of dirty foamy water.

"The storm is near!" shouted Memet to the Greek, "pull your boat out on the shore!"

"Eh, what do you say?" called the hoarse voice of the Greek, trying to overcome the sound of the waves.

"The boat on the shore!" yelled Nurla with all his might.

"The Greek started to disentangle the chain and tie the rope. Ali helped him. The Tartars took off their slippers, rolled up their trousers, and went to the aid of the Greek. At last the anchor was lifted and the black boat, caught by a turbid wave, which washed the Tartars from head to foot, moved to the shore. The group of bent, wet Tartars noisily dragged the black boat, which looked like a sea-monster. Now it lay on the sand tied to pole. The Tartars were drying their clothes and helping the Greek weigh the salt. Ali was helping them, but often when his master was busily engaged in conversation with his customers, he stealthily looked around at the strange village. The sun was high above the mountains. Along the bare gray projections of the rocks were nestling little Tartar shacks, built of wild stones, with flat earthern roofs, one near the other like toy houses. No fences, no gates, no streets. Irregular paths ran along the stony surface, disappearing at steep inclines and appearing again somewhere lower. All was black and bare. Only on one roof by sheer miracle, a tree has grown, and it seemed from down below that this tree was spreading a dark mantle on the azure of the sky.

(Дальше буде).

Адвокат (до клієнта): Добрий день, як вам поводиться?

Клієнт: Наперед мені, пане меценас, скажіть, скільки бажаєте, то я відповім вам.

Судця: Обвинувачений, пете горівку?

Обвинувачений: Так, прошу, а яку пан суддя мають?

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДО ДИСКУСІЇ ПРО: БУДУЧНІСТЬ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

В ч. 303 „Свободи" д-р Г.-Ґ. Скеґар підніс сю найважнішу для нас, американських Українців, квестію, а іменно: чи нам **бути, чи не бути?** Чи нам пережити свій період життя тут на сій землі і се життя наше занотувати в книзі розвою, культури і державности сього життя американського, чи затерти се життя і не лишити ніякого сліду по собі, сліду нашої цеголки в будові і розвою сеї, тепер найсильнішої держави світа?

На сі питання я позволю собі відповісти ось як: Так, як по думці першої дискусійної статті, так і по думці моїй, до першої ґрупи, що говорить „нам нічого не треба: ні мови, ні українських орґанізацій і церков — а чим скорше ми, Українці, закинемо все те, тим для нас лучше" — ми ніколи не можемо себе зачислити і не сміємо про се думати, бо се значилоб **„не бути".** Се значилоб не жити і слід по собі затерти.

Нам треба зачислити себе, по думці автора, до другої ґрупи, яка говорить: **„нам треба жити** — тобто нам треба піддержувати свої національні культурно-просвітні інституції і орґанізації". Не годжуся з тими патріотами, що говорять: „розвивання і плекання українського життя в Америці є пустою і непотрібною роботою. Не годжуся також з тим, що нам треба ставити опір асиміляції дорогою освіти на українській мові, бо се значилоб, що ми мусілиб дітей своїх учити тільки в своїй мові, а ми сего робити не можемо, бо в першій мірі таких шкіл не маємо, а хоч би і мали ми свої школи, навіть і університети, то і там училибся наші діти не в українській, а в англійській мові.

Я годжуся з сим, що асиміляція мусить наступити і думати про те, щоб наші покоління осталися тут українськими сто процент, тобто з рідними звичаями і мовою, є зайвим і неможливим. Однак обстоюю на своїм, що ми мусимо подбати, щоб наше життя тут лишило слід і овоч на славу того краю, з котрого ми вийшли.

І чи ми хочемо, чи не хочемо, се велике море американське зіле нас в один океан і **ми мусимо стати Американцями** — тільки се не значить, що ми маємо відректися свого **українського походження.**

Так, ми маємо вже споре число власної інтеліґенції, вихованої тут, а ще маса студентів ходить до шкіл і нам ходить о се, чи вони зачислять себе до української еміґрації чи ні? Ходить о се, чи взагалі наші діти і внуки в сім краю будуть сміло всюди заявляти, що вони Американці українського походження. Отсе наше найголовніше питання і завдання. Я не кажу, що ся наша молода будуча замериканізована суспільність має якраз мати українські школи, українські товариства співацькі, орґанізації і т. и. в українській мові і в тім дусі, в якім ми їх тепер удержуємо. Се буде тяжке, а навіть неможливе для них. Однак нам треба подбати, щоб вже від тепер знаходили місце між нами орґанізації нашої молоді, деб вона набирала ширших відомостей про Україну, про наш нарід, про наші звичаї і обичаї. Ми бачимо, що навіть в українських школах тепер наші діти говорять мовою українською тільки там, де того вимагає книжка і учитель. Ба, навіть дома тяжко їх призвичаїти до української мови. Але їх англійська мова ще не значить, що вони засимільовані. Нам неможливо сказати: наші діти мусять бути сто процент Українцями (шовіністами). Зайдім до німецьких, італійських, не кажу вже польських шкіл і церков. Там учителі є учителями і американськими і німецькими, польськими та італійськими. Учать і на мові анґлійській і на рідній. По церквах бачимо вже, що священики на службах-молебнях для молодої ґенерації проповідують вже по англійськи. Се однак не стоїть ще на перепоні, щоб та молодь зовсім асимілювалася. Вонаж добре знає, що вона в своїй рідній школі чи то церкві, вона чує се від учителя і від священика, але чує в мові анґлійській. Отже нам не треба далеко студіювати се питання, а тільки приглянутися тим народам, що скорше приїхали сюда, ба навіть, що сотки літ вже жиють тут, а не забули, якого вони походження. А преція ми також належимо до тих кольоністів „пілґрімс", що хоч пізніше (ба навіть найпізніше) сюда приїхали, але все таки приїхали і вибрали сю країну за свою і тут хочемо лишити свої будучі покоління. Щоби ясніше пояснити се питання асиміляції, позволю собі навести шановним читачам слова предсідателя шикаґовської світової вистави, що буде 1933-го року, котрий на мітинґу українських репрезентантів ріжних ґруп сказав: „Америка се держава, сотворена переважно з европейських народів, які приїзджали сюди в ріжнім часі і ріжним числом та привозили з собою свої звичаї, обичаї і свою культуру. Для спільного життя злилися в один великий нарід, вибрали одну мову і сотворили один уряд, однак кождий нарід памятає і понині, звідки він вийшов і поза сею державою дорожить і тою країною, де жиють його діди і прадіди, близькі і рідні. Я є Бельґієць і не встидаюся, що я ним є". Отсе сказав пан Страйкмен — визначний Американець — майор амер. армії. Він мови бельґійської не знає, але знає, що є походження бельґійського. І Вашинґтон — батько сеї землі знав, що є Ірляндцем, бо мама його Марта приїхала сюда і тут його лишила для Америки. Придивімся Ірляндцям (Айришам): вони мови своєї взагалі не знають (та і там на рідній землі затратили її), а проте вони знають, що вони Айриші. І в Шикаґо, коли до Українців вийшов говорити на політичнім вічу олдерман Сміт, то перші слова сказав: „Я є Айриш". Що се значить? Се значить, що йому мати його, а матері — бабка переказала, що вона вийшла з айришської країни. Вірю, що і нововибраний президент Америки Гувер не встидається сказати, що є Анґлієць по походженню.

Наводячи отсих кілька прикладів, я бачу один вихід, як нам запобігти, щоб ми тут **були-жили,** і щоб будучі наші покоління не затерли наше дороге нам українське імя, а саме, ми жиємо в Америці, тут виховуємо своїх дітей, тут скоро і їх лишимо. Тому поза помічю матеріялною рідному краєви більш нічого ми дати не можемо. Наші орієнтації тут на ніщо не придатні. Як кажу, поза згадкою про рідний край і поміч від нас долярову берімся тут до **орґанізації своїх грядучих поколінь, щоб ми не вмерли.** Шукаймо між своїми дітьми здібніших (се, розуміється, задача школи) — учім їх рідної історії, рідної мови, але учім їх так, щоб ся наша наука не пішла намарно. Між нашими дітьми є діти дуже здібні, що за 2—3 роки учнють добре по українськи читати і писати. Не присипляймо і не закопуймо їх здібностей. Познакомлюймо їх з українською літературою. Нехай вони читають Шевченка, Франка, а в тім часі нехай читають твори американських письменників. Нехай між нашими дітьми знайдуться і перекладчики, щоб перевели для Америки твори наших великих людей, як се мають инші народи, а тоді внуки наші зможуть вже в американській мові вичитати про се, „хто вони, чиї сини, яких батьків".

Ще раз повторяю, що **будучність Українців в Америці лежить у вихованню нашої молоджи в дусі українськім, але так, щоб ту молодіж не зражати до американської мови, а фанатизувати в українській, а** противно, виховувати молодіж **в дусі доброго відношення нас самих до сеї країни і мови, але порівнаннями і примірами учити молодіж любити рідну неньку і батька і ту рідну країну батьків — Україну, з котрої ми вийшли.** Не можна дітям, чи то малим в школі, чи то дорослим в орґанізації, в товаристві співацькім, атлетичнім, чи иншім, сказати „не говори по анґлійськи чи американськи, бо се мова погана, наша українська мова найкраща, або американська пісня погана, а наша українська — найкраща". Ні! Сего не можна казати. Сим способом замісць піднести, убємо в дітей українського духа. А ми мусимо дбати, щоб наші діти училися і по американськи. Ми хочемо мати їх на високих посадах, ба навіть на посадах державних. Бо се буле тим лучше для нас і для нашої країни, що бореться за визволення там за морем. Учити дітей про Україну, як я вже сказав, можна навіть в анґлійській мові. Тоді навіть дитина дістає більше чуття любови до свого рідного. Тому в будучині, ба навіть вже тепер треба таких учителів, щоб володіли сими двома мовами. Ще раз повторяю, що **ми мусимо виховати наші покоління тут так, щоб в будучности мали ми людей на високих становищах американських, але, щоб ті наші потомки не встидалися назвати себе Українцями.** А преція так, як Анґлійці, Німці і Айриші та ин. ми в будучности (все можливе) маємо право мати і такого Українця, який може стати президентом Америки. І як би то легко нам було спочивати в сирій землі, колиб президент Америки в своїй промові, чи десь публично заявив (як се робили инші), що я Американець українського походження. Воно звучить тепер досить дивно. Але час іде і факти з собою несе.

Степан Мусійчук,
Шикаґо. Ілл.

ПОДЯКА

З приводу смерти покійного мого мужа складаю отсею дорогою як найсердечнішу подяку всім приятелям і знакомим, родині і чужим, орґанізаціям і приватним особам, що квітами, письмом чи словами віддали послідну прислугу покійному, а мені і дітям виявили своє співчуття.

Емілія Угорчакова і діти.

ДИВНИЙ ВИПАДОК.

Рядовик 3-ої сотні КОП-у стаціонованої в Калетах, сувальського повіту, стелив ліжко, на котрім лежав набитий кріс. Нагло розлягся вистріл і крісова куля вбила другого рядовика, який лежав на сусіднім ліжку.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ.

Школа грамоти для дорослих.

Таке питання повинен поставити собі кождий, живучий на еміґрації Українець.

Як би ми не закривали й не вихвалювали себе, треба памятати, що серед еміґрації в Злучених Державах найвищий відсоток анальфабетів між Українцями. А чи багато ми звертаємо уваги на се? Коли не сказати, що жадної, то дуже мало.

Ми, Українці, маємо дуже багато ріжнородних орґанізацій, що носять назву „Просвіти". Але вони замісць просвітної праці провадять боротьбу з иншими орґанізаціями чи партіями, політикують, бавляться, але про жадну освітну роботу й не думають.

Лише подумайте! Зійдеться де-скільки неграмотних людей та й починають дебату про те, чи є Бог, чи його нема, чи добре веде якась держава свою закордонну політику, чи ні, чи той, або инший вожд партії, чи визначний якийсь діяч правдиво теоретично розвязує те, чи инше надзвичайної ваги питання чи ні? Кожен з таких „критиків" ліпше від усіх лікарів знає причини ріжних хвороб, ліпше від кожного священика знає церковні доґми та відправу Служби Божої ліпше всіх редакторів знає, як треба редаґувати ґазету і т. д.

Чи це не дивно, що людина, яка не може зложити одної букви до другої, береться за рішення питань, про які й поняття не має? Не знає навіть, хто вона, якого народу син, а береться рішати світові, або наукові проблеми, над якими сушать собі голови найбільші освічені й учені люди всього світу. Бавляться такі люди в пустомельство замісць того, щоби зробити звичайне, але для них надзвичайно тяжке діло, а це вивчитися читати та писати.

Гурток Українців міста Патерсон, Н. Дж., заснував з рамени „Товариства Просвіта" школу для неграмотних Українців. Науку в школі провадиться два рази в тиждень по понеділках та четвергах, від 8 до 10 години вечером. Наука безплатна. До школи можуть ходити члени і не-члени „Товариства Просвіта".

Треба відкинути сором, що дорослим ніяково вчитися. Вчитися ніколи не пізно.

Просвітний Комітет
Товариства „Просвіта".

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Померла по короткій недузі ГЕНРИКА ЗАЗУЛЯК, літ 69, мати відомого українського співака МИХАЙЛА ЗАЗУЛЯКА. Похорон відбудеться в суботу, 12 січня, в год. 9.30 рано, з дому жалоби при 951 Washington Ave., до церкви св. Адальберта, 420 E. 156 St., Bronx, N. Y., а звідтам на цвинтар Мавнт Олівер, Месбет, Ню Йорк.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Відчит д-ра Скеґара.

На днях відбувся в нашій місцевости відчит, на котрім українська громада мала нагоду перший раз почути д-ра Скеґара з Шикаґо, котрий несподівано загостив до нас.

Відчит був на тему: Будучність Українців в Америці та їх національний розвій.

Бесідник коротенько, але ясно представив образ українського життя в Америці, українську культуру, національну свідомість, а заразом і сумну та неминучу згубу, яка евентуально наступить, коли народ не прокинеться зі сну.

Бесідник радив, щоб орґанізуватись, будувати українські школи, де українські діти малиб нагоду вчитись рідної мови і в сей спосіб будуть могли лекше пізнати українську культуру. Рівнож бесідник заохочував іміґрацію до науки, щоб з чорноробочих стали ми професійними робітниками.

Відчит був короткий, бо тревав несповна годину і чверть, але за той час бесідник подав много матеріялу, над яким приходилося присутнім добре застановитися.

По скінченню відчиту почалася, як то часто буває, вільна дискусія, а бесідник згодився відповідати на подані йому запити. Між иншими були такі: Чим є дитина українських родичів, роджена в американській державі? У відповідь на це д-р Скеґар взяв в руку галузку оліяндра, яка стояла побіч нього, і зазначив, що де би її не защепити, чи то в Хінах, чи в Африці, чи в Анґлії, вона завше оліяндром останеться. Це саме з вербою чи рожею. Ніґра, уродженого в Анґлії, ніхто не уважає Англичанином, тільки Ніґром. Я хочу тільки зазначити, що в тім то і ціла траґедія наша, що ми Українці, не родились вербами, оліяндрами, чи иншими німими корчами. Природа рівнож не наділила нас чорною чи то жовтою чи червоною краскою шкіри. Тим то ми й так скоро винародовлюємося.

Друге питання було таке: „Чому д-р Скеґар твердить, що українська інтеліґенція з старого краю шкодить розвоєви української культури в Америці? Невже є дві українські культури: старокраєво-українська і американсько-українська? У відповідь на се бесідник заявив, що це то до відчиту не належить.

Щодо розвою української культури і побільшення рядів інтеліґенції в Америці, можна вповні погоитись з д-ром Скеґаром, але думаю, що наслідки будуть сумні, коли і до сего діла не приложать сил і труду інтеліґенти з рідного краю, себто ті, котрі ще не забули, як на рідній земли жилось, як терпілось і страдалось і як там многі ще й досі терплять.

На загал відчит зробив гарне враження. Публика була вповні вдоволена з несподіваного гостя, котрий не тільки дав много матеріялу до серіозного думання, але і своїм знаменитим гумором ще й бавив присутних.

М. Готрівна.

З ЖИТТЯ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ТІЛЬКИ Й Є — ЩО НАЗВА.

Село Піски, Лохвицького району.

В нашому селі погано провадить роботу комсомольський осередок. Робота юнсекції занадто занепала, не провадиться зборів, молодь навіть не знає, що таке комсомол. Це й не диво, бо наша молодь ніколи не чула доповідів про комсомол, вона уявляє комсомол як біржу праці, вступають в осередок лише для поліпшення свого матеріяльного становища.

Так само провадиться робота і серед членів комсомолу. Кожний член комсомолу мріє лише про те, щоб стати на роботу, скоріше просунутися до партії, або поїхати в робфак. Зовсім незначний у нас є відсоток таких комсомольців, що провадять корисну роботу

В осередку нема дисциплінованости, серйозности, культрівень комсомольців не підвищується, бо заняття відвідують надзвичайно кепсько. Комсомольці не підвищують свого господарства. Чомусь у нас вони бояться поліпшувати господарство й обовязково бажають бути бідняками. Деякі йдуть в район, на підприємства, кидаючи своє господарство. Характерним прикладом є секретар осередку тов. Довбенко. Він і ще два його менших брати (теж комсомольці) кинули сільське господарство, покинувши в ньому саму стару матір. Старший Довбенко служить на черепичній майстерні, менші брати ходять на роботу на цукроварню. А дома хлів розкриває вітер, клуня падає. Це зветься „зразкове комсомольське господарство"...

В сельбуд у нас не заходить ні один дорослий селянин, бо там що вечора такий гомін, що й „шапка з голови падає". Побиті вікна, повно цигаркового диму, по коліна лушпайок з насіння, от що заповідає наш сельбуд.

Все це в великій мірі можна пояснити тим, що бракує парткерівництва з боку партосередку.

Б. Г.
„Радянське Життя".

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 4 грудня минулого року тут умер довголітній член У. Н. С. і Братства св. о. Миколая Лазар Черел. Він був організатором нашого Братства, відділу 276 У. Н. С.

Поховано небіжчика на цвинтарі біля могили його дружини, що вмерла три роки тому.

Лишив він сина і дві доньки, що гарно виховані в українськім національнім дусі. Сам небіжчик був щирим патріотом, що не жалував свого труду й не скупився на жертви для національної справи.

Мріяв умерти на Рідній Землі, але судилося инакше.

Хай буде Йому вічна память!

Михайло Фук,
секретар 276 від. УНС.
в Ембридж, Па.

ОРИГІНАЛЬНО.

Геніяльна думка — власність усього трудящого народу.

Затримувати геніяльні ідеї, не поширюючи їх скрізь, скрізь, скрізь, — злочин.

Через те ми й оголошуємо оце зараз одну з таких ідей, що виникла в тиші кабінетів Дніпропетровського Окрадмінвідділа.

Ідея ця — торкається музики.

Музики, як такої!

Ціла нова фільософія музики.

Переказувати її своїми словами — не втну я, — хай скаже сам Дніпропетровський Адмінвідділ.

А каже він про музику ось що:

„Окрадмінвідділ сповіщає, що дозволів на музики в їдальнях, пивних та инших, Окрадмінвідділом видано не буде, тому **що музика зявляється одною з головних причин тягнення до пияцтва,** там, де музика, там велика скупченість люду, там і хуліганство й инші види порушення, з якими в сучасний мент ведеться рішуча боротьба".

Я гадаю, що жаден ні теоретик, ні практик музики в усім світі не наміляться претендувати на такий винахід про вплив музики на суспільне життя.

Оригінально! Навіть більше, як оригінально.

Після цього всього Дніпропетровському Окрадмінвідділові залишається заборонити оперу, оперету, симфонічні концерти і т. д.

Требаж бути послідовним...
„Там, де музика — там хуліганство".

Опера — музика?
Музика!
— Народ скупчується?
Скупчується!
— Значить хуліганство?
— Хуліганство!
— Заборонить?
— Заборонить!

— — — — — — — —

Раз так, то чогож ми дивимось: побить к лихій годині скрипки, бубни та контрабаси, — діло в шляпі: ні хуліганства, ні бешкетів не буде.

— — — — — — — —

А ми, грішні, сидівши тут, думали, що музика як одна з найкультурніших розваг, — навпаки допомагає боротися з пияцтвом та хуліганством.

Помилились ми...

— — — — — — — —

Прощай, музико!

Будемо жити тихо, тихо тепер...

Так тихо, щоб ніде й не бренькнуло...

Остап Вишня.

Знає.

Панна в крамниці спробувала вже може яку трицяту пару черевиків, але ніодна їй не сподобалася, тому каже до купця:

— Бачу, що ви не знаєте, яких я черевиків шукаю!

Купець: О ні, пані, я дуже добре знаю. Ви, пані, шукаєте черевиків які зсередини були би великі, а зверха малі. На жаль, цю сорту ми вже випродали.

В суді.

Суддя (до обвинуваченого): Ви крім двох тисяч готівки вкрали ще ріжні дорогоцінности, перстені, годинники, ланцюшки, нараменники й інше? Таж цього не оправдаєте, що зробили ви це з нужди, коли вже забрали ви дві тисячі долярів?

Обвинувачений: Пане суддя, я тримався приповідки, що самі гроші не ущасливлюють людини.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

LITTLE JULIUS SNEEZER — BY BAKER

IF IT ISN'T MY OLD FRIEND SAMBO!
HOW'D YO' ALL GUESS IT?
YOUR LOOKING PRETTY PROSPEROUS! WHAT ARE YOU DOING NOW?
I'SE MININ'!
MINDIN' YOUR OWN BUSINESS OR WHAT?
NO INDEEDY!
I'SE JIST KALSOMININ', DAT'S ALL!